

Lieta C-501/20

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2020. gada 6. oktobris

Iesniedzējtiesa:

Audiencia Provincial de Barcelona (Spānija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 18. septembris

Apelācijas sūdzības iesniedzēja:

M P A

Atbildētājs apelācijas instancē:

LC D N M T

Pamatlietas priekšmets

Prasība par laulības šķiršanu un laulāto mantisko attiecību izbeigšanu, kurā ir noformulēti prasījumi arī par nepilngadīgu bērnu aizgādību un vecāku atbildību, kā arī prasījumi par uzturlīdzekļu piešķiršanu bērniem un izmantošanas kārtības noteikšanu ģimenes mājai, kas atrodas Togo.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar LESD 267. pantu, ar kuru tiek lūgts interpretēt 3. un 8. pantu un attiecīgā gadījumā 6., 7. un 14. pantu Padomes Regulā (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu (OV 2003, L 338, 1. lpp.), un 3. pantu un attiecīgā gadījumā 7. pantu Padomes Regulā (EK) Nr. 4/2009 (2008. gada 18. decembris) par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās (OV 2009, L 7, 1. lpp.).

Prejudiciālie jautājumi

- 1) Kā ir interpretējams tādu dalībvalsts pilsoņu “pastāvīgās dzīvesvietas” jēdziens Regulas Nr. 2201/2003 3. panta un Regulas Nr. 4/2009 3. panta izpratnē, kuri uzturas kādā trešā valstī, pildot viņiem uzticētās ES līgumdarbinieku funkcijas, un kuriem trešajā valstī ir atzīts Eiropas Savienības diplomātisko darbinieku statuss, kad viņu uzturēšanās šajā valstī ir saistīta ar viņu funkciju izpildi Savienības labā?
- 2) Gadījumā, ja Regulas Nr. 2201/2003 3. panta un Regulas Nr. 4/2009 3. panta izpratnē laulāto pastāvīgās dzīvesvietas noteikšana būtu atkarīga no viņu kā Eiropas Savienības līgumdarbinieku kādā trešā valstī statusa, kā tas ietekmētu nepilngadīgo bērnu pastāvīgās dzīvesvietas noteikšanu atbilstoši Regulas Nr. 2201/2003 8. pantam?
- 3) Gadījumā, ja tiktu uzskatīts, ka nepilngadīgo pastāvīgā dzīvesvieta nav trešā valstī, vai, lai noteiktu pastāvīgo dzīvesvietu atbilstoši Regulas Nr. 2201/2003 8. pantam, var ņemt vērā saikni ar mātes pilsonību, viņas dzīvesvietu Spānijā pirms laulības noslēgšanas, nepilngadīgo bērnu Spānijas pilsonību un faktu, ka viņi dzimuši Spānijā?
- 4) Gadījumā, ja tiktu uzskatīts, ka vecāku un nepilngadīgo pastāvīgā dzīvesvieta nav kādā dalībvalstī, ņemot vērā, ka atbilstoši Regulai Nr. 2201/2003 nepastāv neviena cita dalībvalsts, kurai būtu piekritība skatīt prasījumus, vai apstākļi, ka atbildētājs ir kādas citas dalībvalsts pilsonis, liedz piemērot Regulas Nr. 2201/2003 7. un 14. pantā ietverto visu pārējo gadījumu klauzulu?
- 5) Gadījumā, ja tiktu noteikts, ka vecāku un bērnu pastāvīgā dzīvesvieta nav kādā dalībvalstī, bērnu uzturlīdzekļu noteikšanas mērķiem – kā ir jāinterpretē Regulas Nr. 4/2009 7. pantā paredzētā *forum necessitatis* un it īpaši, kādi priekšnoteikumi ir nepieciešami, lai uzskatītu, ka tiesvedību nevar saprātīgi ierosināt vai īstenot vai ka tas ir neiespējami trešā valstī, ar kuru strīds ir cieši saistīts (šajā lietā Togo)? Vai strīda pusei ir jāpierāda, ka tā ir ierosinājusi vai mēģinājusi ierosināt tiesvedību minētajā valstī ar negatīvu rezultātu, un vai kādas no strīda pusēm pilsonība ir pietiekama, lai konstatētu pietiekamu saikni ar dalībvalsti?
- 6) Vai tādā gadījumā kā šis, kad laulātajiem ir cieša saikne ar dalībvalstīm (pilsonība, agrākā dzīvesvieta), Pamattiesību hartas 47. pantam ir pretrunā tas, ka, piemērojot regulu noteikumus, nevienai no dalībvalstīm nav piekritības?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Regula Nr. 2201/2003, 3., 6., 7., 8. un 14. pants.

Regula Nr. 4/2009, 3. un 7. pants.

Padomes Regula (ES) 2016/1103 (2016. gada 24. jūnijs), ar ko īsteno ciešāku sadarbību attiecībā uz jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem un nolēmumu atzīšanu un izpildi laulāto mantisko attiecību jomā (OV 2016, L 183, 1. lpp.).

Eiropas Savienības Pamattiesību harta, 47. pants.

Atbilstošās valsts tiesību normas

1985. gada 1. jūlija *Ley Orgánica 6/1985 del Poder Judicial* (Konstitūtais likums 6/85 par tiesu varu; 1985. gada 2. jūlija *BOE* Nr. 157; turpmāk tekstā – “*LOPJ*”); tiesību norma, kas nosaka Spānijas tiesu piekritību.

I) Saskaņā ar tā 22.*quater* pantu Spānijas tiesām principā ir piekritība:

– c) punkts: laulāto personīgo un mantisko attiecību jomā, laulības spēkā neesamības, atšķiršanas un laulības šķiršanas un tās grozījumu jomā, ja vien nevienai citai ārzemju tiesai nav piekritības, kad abu laulāto pastāvīgā dzīvesvieta prasības celšanas brīdī bijusi Spānijā vai kad viņu pēdējā pastāvīgā dzīvesvieta bijusi Spānijā un viens no laulātajiem aizvien tur dzīvo, vai kad Spānija ir atbildētāja pastāvīgā dzīvesvieta, vai, ja par prasību ir savstarpēja vienošanās, kad Spānijā dzīvo viens no laulātajiem, vai kad prasītājs pastāvīgi ir dzīvojis Spānijā vismaz gadu pirms prasības celšanas, vai kad prasītājs ir Spānijas pilsonis un ir pastāvīgi dzīvojis Spānijā vismaz sešus mēnešus pirms prasības celšanas, tāpat kā tad, kad abi laulātie ir Spānijas pilsoņi,

– d) punkts: izcelšanās un vecāku un bērnu attiecību jomā, nepilngadīgo aizsardzības un vecāku atbildības jomā, kad bērns vai nepilngadīgais pastāvīgi dzīvo Spānijā prasības celšanas brīdī, vai kad prasītājs ir Spānijas pilsonis vai dzīvo Spānijā pastāvīgi vai, katrā ziņā, vismaz sešus mēnešus pirms prasības celšanas,

II) Saskaņā ar 22.*octies* pantu:

Spānijas tiesām nav piekritības tajos gadījumos, kad Spānijas tiesību aktos noteiktie jurisdikcijas pamati neparedz tādu piekritību; tomēr Spānijas tiesas nevar atturēties vai atteikties no piekritības tad, kad attiecīgajam strīdam ir saikne ar Spāniju un dažādu valstu, kas saistītas ar lietu, tiesas ir atteikušās no piekritības.

Civilkodekss (*Código Civil*)

Saskaņā ar tā 40. pantu, savu tiesību izmantošanai un civiltiesisko pienākumu izpildei par fiziskas personas domicilu principā uzskatāma tās pastāvīgā dzīvesvieta, savukārt par diplomātu domicilu, kad tie sava amata dēļ dzīvo ārzemēs, kur bauda ekstrateritorialitātes tiesības, uzskatāma pēdējā dzīvesvieta, kas viņiem bijusi Spānijas teritorijā.

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Strīdā iesaistītās puses 2010. gada 25. augustā noslēdza laulību Spānijas vēstniecībā Gvinejā-Bisavā. Laulība tika reģistrēta Gvinejas-Bisavas konsulārajā civilstāvokļa aktu reģistrā. Laulātajiem ir divi bērni, kas dzimuši attiecīgi 2007. gada 10. oktobrī un 2012. gada 30. jūlijā Manrezā (Barselonas province). Laulātā ir Spānijas pilsoņe. Laulātais ir Portugāles pilsonis. Bērniem ir gan Spānijas, gan Portugāles pilsonība.
- 2 Laulātie dzīvoja Gvinejā-Bisavā no 2010. gada augusta līdz 2015. gada februārim, un pēc tam tūlīt pārcēlās uz Togo Republiku. Laulāto faktiskā atšķiršana notika 2018. gada jūlijā. Pēc laulāto faktiskās atšķiršanas māte ar nepilngadīgajiem bērniem turpināja uzturēties ģimenes dzīvesvietā Togo, un laulātais apmetās kādā viesnīcā tajā pašā valstī.
- 3 Abi laulātie strādā Eiropas Komisijas delegācijā Togo. Viņu profesionālā kvalifikācija ir “līgumdarbinieki”. Saskaņā ar iesniegtajiem dokumentiem līgumdarbinieki neiegūst dalībvalsts diplomātiskā darbinieka statusu, ņemot vērā līgumattiecības, kas viņus saista ar minēto iestādi. Līgumdarbiniekiem nodarbinātības valstī ir Savienības diplomātisko darbinieku statuss, bet ES dalībvalstīs viņi tiek uzskatīti vienīgi par Savienības darbiniekiem. Viņiem piešķir diplomātisko statusu, kurš ir spēkā tikai uzturēšanās valstī un tikai pienākumu izpildes laikā.
- 4 2019. gada 6. martā M P A iesniedza *Juzgados de Primera Instancia de Manresa (Barcelona)* (Manrezas pirmās instances tiesa, Barselonas province) prasību šķirt ar L C DAS N M T noslēgto laulību. Prasībā M P A lūdza laulāto šķiršanu un laulāto mantisko attiecību izbeigšanu, kā arī aizgādības un vecāku atbildības īstenošanas režīma un veida noteikšanu attiecībā uz nepilngadīgajiem bērniem, uzturlīdzekļu piešķiršanu bērniem un ģimenes mājas, kas atrodas Togo, izmantošanas kārtības noteikšanu.
- 5 Ar 2019. gada 3. jūnija nolēmumu pirmās instances tiesa atzina prasību par pieņemamu. Atbildētājs iesniedza iebildi par starptautiskās jurisdikcijas neesamību, uzskatot, ka šīs lietas izskatīšana nav piekritīga Spānijas tiesām. Ar 2019. gada 9. septembra nolēmumu šī tiesa apmierināja iebildi par jurisdikcijas neesamību un atzina, ka tai nav starptautiskas piekritības izskatīt šo lietu. Pirmās instances tiesa pamatoja savu lēmumu ar to, ka [pusēm] nav pastāvīgās dzīvesvietas Spānijā. Par šo spriedumu laulātā iesniedza apelācijas sūdzību iesniedzējtiesā.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 6 **Laulātā** apgalvo, ka abiem laulātajiem ir diplomātiskais statuss kā nodarbinātības valstī akreditētiem ES darbiniekiem, ka šo statusu piešķir uzņēmēja valsts un ka tas tiek attiecināts arī uz nepilngadīgajiem bērniem. Kā dokumentus viņa iesniedza “*laissez-passer*”, ko kvalificē kā diplomātisko pasi; Āfrikas valsts

iestādes izdotas diplomātiskās personas apliecības viņai un viņas bērniem; ES pilnvarotā lietveža Togo Republikā apliecību un ES delegācijas Togo diplomātisko sarakstu, kurā ir iekļauti abi laulātie. Šie dokumenti pamato iepriekš 3. punktā ietverto vērtējumu.

- 7 Viņa apgalvo, ka piekritība izskatīt prasības par šķiršanos, vecāku atbildību un uzturlīdzekļiem tiek noteikta saskaņā ar ES regulām atbilstoši pastāvīgajai dzīvesvietai, un ka saskaņā ar Civilkodeksa 40. pantu pastāvīgā dzīvesvieta sakrīt nevis ar vietu, kurā tiek pildītas ES amatpersonas funkcijas, bet gan ar dzīvesvietu pirms šā statusa iegūšanas, proti, Spāniju [.]
- 8 Tāpat viņa apgalvo, ka viņu aizsargā Vīnes konvencijas 31. pantā paredzētā imunitāte un ka uz viņas prasījumiem neattiecas minētajā pantā noteiktie izņēmumi.
- 9 Laulātā norāda uz minētajās regulās atzītās *forum necessitatis* piemērojamību un uzsver situāciju, kurā atrodas Togo tiesas. Viņa ir iesniegusi Apvienoto Nāciju Organizācijas Cilvēktiesību padomes sagatavotos ziņojumus (pirmais ir 2016. gada 17. augusta ziņojums, kurā norādīts uz pienācīgas un pastāvīgas tiesnešu sagatavošanas neesamību un uz nesodāmības gaisotnes attiecībā uz cilvēktiesību pārkāpumiem saglabāšanos; otrais – 2016. gada 22. augusta ziņojums, kurā paustas ANO bažas par tiesu varas neatkarību, pieejamību tiesai un nesodāmību par cilvēktiesību pārkāpumiem un norādīts ANO Cilvēktiesību komitejas novērojums, saskaņā ar kuru juridiski neakreditēti darbinieki rīkojas tiesās kā starpnieki starp dažiem tiesnešiem un strīdā iesaistītajām pusēm, šis fakts tiek uzskatīts par koruptīvu praksi veicinošu), un norāda, ka ANO Sieviešu diskriminācijas izskaušanas komiteja ir pieprasījusi, lai Togo garantētu sievietēm efektīvu pieejamību tiesām.
- 10 **Laulātais** apgalvo, ka neviens no abiem laulātajiem savās attiecīgajās valstīs – Spānijā un Portugālē – neveic diplomātiskās funkcijas, bet ir Eiropas Komisijas delegācijas Togo darbinieki, kuriem ir līgumdarbinieku statuss. Viņš apgalvo, ka “*laissez-passer*” ir nevis diplomātiskā pase, bet gan ceļošanas atļauja jeb ceļošanas dokuments, kas derīgs ārpus Eiropas Savienības esošu trešo valstu teritorijā.
- 11 Viņš apgalvo, ka Vīnes konvencija nav piemērojama, bet Protokols Nr. 7 par privilēģijām un imunitāti Eiropas Savienībā ir piemērojams tikai attiecībā uz oficiālā statusā veiktajām darbībām.
- 12 Viņš noliedz *forum necessitatis* piemērojamību.
- 13 Minēto iemeslu dēļ viņš apgalvo, ka pastāvīgā dzīvesvieta atrodas Togo un ka Spānijas tiesām saskaņā ar piemērojamajām regulām nav piekritības.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma izklāsts

Problēmas vispārējais izklāsts

- 14 Lai noteiktu, kurām tiesām ir starptautiska piekritība izskatīt šķiršanās prasību, kurā tiek lūgta arī vecāku atbildības noteikšana, uzturīdzekļu piešķiršana nepilngadīgiem bērniem un laulāto mantisko attiecību izbeigšana, ir jāizmanto trīs Eiropas Savienības regulas: Nr. 2201/2003, Nr. 4/2009 un 2016/1103. Regulās jurisdikcija balstās uz diviem galvenajiem kritērijiem – pastāvīgās dzīvesvietas un pilsonības kritēriju. Galvenais saiknes kritērijs tiesu piekritības noteikšanai šajā lietā ir pastāvīgās dzīvesvietas kritērijs, jo laulātajiem ir atšķirīgas pilsonības. Tomēr minētajās regulās nav definēts, kā ir saprotama pastāvīgā dzīvesvieta.
- 15 ES Tiesa nav spriedusi par pieaugušo pastāvīgās dzīvesvietas jēdzienu šķiršanās gadījumā. Minētie spriedumi attiecas uz nepilngadīgo bērnu pastāvīgās dzīvesvietas jēdzienu: spriedumi, 2018. gada 17. oktobris, UD (C-393/18 PPU, EU:C:2018:835); 2017. gada 8. jūnijs, OL (C-111/17 PPU, EU:C:2017:436); 2014. gada 9. oktobris, C (C-376/14 PPU, EU:C:2014:2268); 2010. gada 22. decembris, *Mercredi* (C-497/10 PPU), un 2009. gada 2. aprīlis, A (C-523/07, EU:C:2009:225). Minētajos spriedumos, vienmēr atsaucoties uz nepilngadīgo bērnu pastāvīgo dzīvesvietu,:
- norādīts, ka Regulā Nr. 2201/2003 nav ietverta neviena “pastāvīgās dzīvesvietas” jēdziena definīcija;
 - precizēts, ka runa ir par autonomu Savienības tiesību jēdzienu, tāpēc tā noteikšana ir veicama, ņemot vērā regulas normu kontekstu un šīs regulas mērķi, it īpaši to, kas izriet no regulas divpadsmitā apsvēruma, saskaņā ar kuru tajā paredzētie piekritības noteikumi ir izveidoti, ņemot vērā labākās bērna intereses, it īpaši tuvuma kritēriju;
 - lai noteiktu nepilngadīgo bērnu pastāvīgo dzīvesvietu, tiek ņemti vērā dažādi faktori, galvenokārt vieta, kurā bērnam ir zināms integrācijas līmenis sociālajā un ģimenes vidē, un tādēļ tiek ņemts vērā uzturēšanās attiecīgajā valstī ilgums, regularitāte, apstākļi un iemesli, lai gan nepilngadīga bērna uzturēšanās ilgums kādā noteiktā valstī pats par sevi nav noteicošais, lai šo valsti uzskatītu par bērna pastāvīgo dzīvesvietu, tā var būt pazīme, kas tomēr izvērtējama kopīgi ar citiem apstākļiem. Tāpat arī var ņemt vērā nepilngadīgā bērna pilsonību, izglītības apstākļus un valodu zināšanas, kā arī viņa ģimeniskās un sociālās attiecības. Vienmēr ir paredzēta prasība, lai nepilngadīgais kādā brīdī atrastos dalībvalstī.
- 16 Nepastāv doktrīna par laulāto pastāvīgās dzīvesvietas jēdzienu, lai noteiktu šķiršanās lietu izskatīšanas piekritību. Nav arī doktrīnas par nepilngadīgo bērnu pastāvīgo dzīvesvietu tādā gadījumā, kāds ir šajā lietā, respektīvi, par to, kāda ietekme uz pastāvīgās dzīvesvietas noteikšanu ir diplomātiskajam vai citam

līdzīgam statusam, kāds ir personām, kuras pilda funkcijas kā Eiropas Savienības darbinieki un atrodas trešās valstīs šo funkciju izpildei.

Par valsts iekšējo juridisko jēdzienu nepiemērošanu

- 17 Iesniedzējtiesa uzskata, ka nav piemērojams Civilkodeksa 40. pants, balstoties uz kuru prasītāja pamato Spānijas tiesu piekritību, jo ES Tiesas doktrīna par nepilngadīgo bērnu pastāvīgo dzīvesvietu skaidri norāda, ka pastāvīgās dzīvesvietas jēdziens ir autonomas Savienības tiesību jēdziens un ka dalībvalstu iekšējās tiesības nevar tikt piemērotas tā jēgas un tvēruma noteikšanai.

Par laulāto pastāvīgās dzīvesvietas jēdzienu, lai noteiktu, kuras valsts tiesai ir piekritīga prasība par šķiršanos un uzturlīdzekļiem

- 18 Izvērtējot, kāda ir laulāto, kuri prasa šķiršanos, pastāvīgā dzīvesvieta, ir jānosaka laulāto uzturēšanās tādā valstī kā Togo laika, ierastuma un stabilitātes aspekts. Ir jāņem vērā, ka minēto personu uzturēšanās minētajā valstī ir tieši saistīta ar viņu kā Eiropas Komisijas līgumdarbinieku funkciju izpildi un ka tā var mainīties šo funkciju un Komisijas vajadzību dēļ. Šajā ziņā ir lietderīgi apsvērt, vai viņu kā Eiropas Savienības darbinieku statuss ir noteicošais elements, lai uzskatītu, ka Togo viņiem nav pastāvīgās dzīvesvietas Regulas Nr. 2201/2003 3. panta un Regulas Nr. 4/2009 3. panta izpratnē. Ir lietderīgi arī noskaidrot, vai saikne starp mātes pilsonību (Spānija), viņas agrāko dzīvesvietu Spānijā pirms laulības noslēgšanas, vienu no viņas bērnu pilsonībām un viņu dzimšanas vietu (Spānija) var tikt ņemta vērā pastāvīgās dzīvesvietas noteikšanai.

Par ES līgumdarbinieku nepilngadīgo bērnu pastāvīgās dzīvesvietas jēdzienu

- 19 Ja Eiropas Savienības līgumdarbinieku statusam ir ietekme uz vecāku pastāvīgās dzīvesvietas noteikšanu tādā ziņā, ka tiek uzskatīts, ka atrašanās faktam Togo nav nozīmes tās noteikšanā, iesniedzējtiesa jautā, vai pastāvīgā dzīvesvieta, kas izriet no minētā apstākļa, ietekmē nepilngadīgo bērnu pastāvīgās dzīvesvietas noteikšanu.

Par Regulas Nr. 2201/2003 6., 7. un 14. panta interpretāciju

- 20 Ja Eiropas Savienības darbinieku statusam nav nekādas ietekmes uz laulāto pastāvīgās dzīvesvietas noteikšanu kādā dalībvalstī, iesniedzējtiesa šaubās par to, vai ir jāpiemēro Regulas Nr. 2201/2003 visu pārējo gadījumu klauzulas (7. pants par šķiršanos un 14. pants par vecāku atbildību), un par to, kā tās 6. pants ietekmē visu pārējo gadījumu klauzulu piemērošanu.
- 21 Tādējādi 6. pants šajā lietā varētu liegt piemērot 7. un 14. pantu un attiecīgi piemērot valsts tiesību normas par piekritības noteikšanu šķiršanās un vecāku atbildības jomā. Atbildētājam ir Portugāles pilsonība (viņš ir dalībvalsts pilsonis), tāpēc iesniedzējtiesa šaubās par to, vai

- a) saskaņā ar 6. pantu pret viņu var tikt celta prasība citas dalībvalsts (šajā lietā Spānijas) tiesās tikai saskaņā ar regulas 3., 4. un 5. pantu, izslēdzot iespēju izmantot Spānijas valsts tiesību normas, ko atļauj tās 7. un 14. pants, vai tomēr
- b) savukārt dalībvalsts pilsoņa statuss neizslēdz to, ka pret viņu var celt prasību tiesā saskaņā ar citas dalībvalsts tiesībām, ja saskaņā ar minēto regulu piekritības nav nevienai dalībvalstij. Šis gadījums atšķiras no lietas, kurā taisīts 2007. gada 29. novembra spriedums *Sundelind López*, C-68/07, EU:C:2007:740, un kurā atbildētājs nebija dalībvalsts pilsonis.

Par Hartas 47. panta iespējamu pārkāpumu

- 22 Iesniedzējtiesa jautā, vai tādā gadījumā kā šis, kad laulātajiem ir cieša saikne ar dalībvalstīm (pilsonība, agrākā dzīvesvieta), Pamattiesību hartas 47. pantam ir pretrunā tas, ka Regula Nr. 2201/2003 neļauj piemērot valsts tiesību normas valsts piekritības noteikšanai un vai, piemērojot minētās tiesību normas, nevienai citai dalībvalstij nav piekritības, ja pastāv pamatotas šaubas par trešās valsts tiesu objektivitāti un neatkarību.

Par nepieciešamību noteikt Regulas Nr. 4/2009 paredzētās “forum necessitatis” priekšnoteikumus

- 23 Ja Eiropas Savienības darbinieku statuss nenosaka viņu pastāvīgo dzīvesvietu nevienā dalībvalstī un ir piemērojama visu pārējo gadījumu klauzula, tad, ievērojot mātes Spānijas pilsonību, Spānijas tiesām būtu piekritība izskatīt jautājumu par vecāku atbildību saskaņā ar *LOPJ 22.quater* panta d) punkta noteikumiem. Tām neesot piekritības izskatīt šķiršanās lietu saskaņā ar *LOPJ 22.quater* panta c) punkta noteikumiem. Tām arī neesot piekritības noteikt uzturlīdzekļus bērniem saskaņā ar Regulu Nr. 4/2009, kurā nav ietverta visu pārējo gadījumu klauzula. 3. panta d) punktā ietvertais noteikums nav piemērojams, jo piekritība balstās uz pilsonību.
- 24 Ir nepieciešams, lai ES Tiesa paskaidrotu, kā interpretējams minētās regulas 7. pantā paredzētais *forum necessitatis*, un precizētu arī:
- kādus priekšnoteikumus tā uzskata par nepieciešamiem, lai saprastu, ka tiesvedību nevar saprātīgi ierosināt vai īstenot vai ka tas ir neiespējami trešā valstī, ar kuru ir cieši saistīts strīds (šajā lietā Togo),
 - vai strīda pusei ir nepieciešams pierādīt, ka tā ir ierosinājusi vai mēģinājusi ierosināt tiesvedību minētajā valstī ar negatīvu rezultātu, un
 - vai kādas no strīda pusēm pilsonība ir pietiekama, lai konstatētu pietiekamu saikni ar dalībvalsti.